

Rīgā

Dokumenta datums ir tā
elektroniskās parakstīšanas datums

Nr.1.7.-102

Kultūras ministrei Agnesei Loginai

Valsts kancelejas direktoram Jānim Citkovskim

Sabiedrības integrācijas fonda direktorei Zaigai Pūcei

Kopija:

Kultūras ministrijas parlamentārajai sekretārei Agnesei Lācei

**Kultūras ministrijas valsts sekretāres vietniecei
starptautisko lietu, integrācijas un mediju jautājumos Zanei Vāgnerei**

*Priekšlikumi Valdības rīcības plānam
Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā
Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai*

Biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse” (turpmāk – LPA) ir iepazinusies ar izstrādāto Valdības rīcības plāna projektu un sniedz atzinumu.

LPA iepriekš sniedza priekšlikumus¹ Valdības rīcības plānam, aicinot ieviest pilsonisko dialogu, lai radītu apstākļus kvalitatīvam lēmumu pieņemšanas procesam, nodrošinot interešu pārstāvības daudzveidību un līdzsvaru. Veicināt aktīvu sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, īstenojot mērķtiecīgu pilsoniskās sabiedrības attīstības rīcībpolitiku un atvēlot pastāvīgu valsts budžeta finansējumu pilsoniskās sabiedrības organizāciju iniciatīvu īstenošanai sabiedriskam labumam un sabiedrības saliedētībai.

¹ LPA Priekšlikumi Valdības rīcības plānam Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai https://nvo.lv/uploads/lpa_1980.pdf

Iepazīstoties ar izstrādāto Valdības rīcības plāna projektu, secinām, ka vairāki būtiski aspekti nav iekļauti starp valdības prioritārajiem uzdevumiem, tādēļ aicinām atkārtoti izvērtēt LPA sniegtos priekšlikumus, un attiecīgi aicinām:

(1) 21.1. punkta rīcības plāna pasākuma aprakstu izteikt šādā redakcijā: **"Nodrošināts pastāvīgs atbalsts mērķtiecīgai pilsoniskās sabiedrības attīstībai. Konkrēts un sistemātisks finansējuma apjoms un atbalsts pasākuma īstenošanai tiks noteikts ikgadējā valsts budžeta veidošanas procesā pilsoniskās sabiedrības kapacitātes stiprināšanai un sabiedriskā labuma iniciatīvu īstenošanai, piesaistot finansējuma apjomu ekonomikas izaugsmei."** Un 21.1. punkta darbības rezultātus aicinām papildus rezultātu, izsakot šādā redakcijā:

"2) NVO veicināta un sekmēta sabiedrības pašorganizēšanās. Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana uz iekļaujošas līdzdalības principa pamata, īpaši stiprinot vietējās kopienas, organizācijas, kas strādā ar mazākumtautību pārstāvjiem, mazaizsargātajām un līdzdalībā neiesaistīušām sabiedrības grupām."

LPA ieskatā, būtiski mērķtiecīgi stiprināt dažādas mērķa grupas un organizācijas, kas ar tām strādā, no valsts atbalsta neizslēdzot, pēc noteiktu kritēriju (dibināta kā reģiona vai mazākumtautību organizācija) neatbilstības, bet neizvērtējot organizāciju ieguldījumu pilsoniskās sabiedrības un saliedētības stiprināšanā pēc būtības.

"3) Nodrošināts valsts budžeta līdzfinansējums ārvalstu finansējuma piesaistei NVO projektu atbalstam."

LPA vērš uzmanību, ka ES projektu konkursi ir sašaurinājums plašākiem pieejamiem ārvalstu finansējuma projektiem, kas pieejami NVO, tādēļ, LPA ieskatā, nepieciešams saglabāt plašākas ārvalstu finansējuma iespējas un tādēļ formulējums jāpaplašina ierosinātajā redakcijā.

~~4) Nodrošināta valsts budžeta finansējuma pieejamība un pieaugums programmai "Latvijas NVO fonds", programmai "NVO līdzfinansējuma programma", programmai "Reģionu NVO atbalsta programma" un "Mazākumtautību NVO līdzdalības veicināšanas programmai".~~ LPA ieskatā šis rīcības rezultāta punkts atkārtojas ar iepriekšējiem punktiem un to var izņemt, nemainoties 21.1. punkta darbības rezultāta būtībai.

(2) Aicinām 21.3. punkta rīcības plāna pasākuma aprakstu izteikt šādā redakcijā: **"Nodrošināta sabiedrības iesaiste saliedētas sabiedrības politikas plānošanas, izstrādes un ieviešanas procesos."**

LPA uzsver, ka sabiedrības iesaiste lēmumu pieņemšanā un politikas īstenošanā nav tikai tādēļ, lai veicinātu sabiedrības izpratni par pilsonisko līdzdalību un sabiedrības daudzveidību, bet lai nodrošinātu demokrātisku pārstāvību, daudzpusīgu perspektīvu iekļaušanu, un kopumā

kvalitatīvāku lēmumu pieņemšanu, kas atspoguļo dažādu sabiedrības grupu vajadzības un intereses.

Tādēļ 21.3. punkta darbības rezultātus aicinām papildināt ar sekojošajām redakcijām:

"1) Nodrošināta pilsoniskās sabiedrības līdzdalība nākamā perioda (no 2028.gada) prioritāšu plānošanā Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam un citiem ES fondiem, kā arī nozīmīgos politikas plānošanas dokumentos, tostarp Nacionālajā attīstības plānā."

"2) Nodrošinātas mācības dažādos formātos vairāku jomu profesionāļiem, kā arī dažādām sabiedrības grupām par sabiedrības daudzveidību." LPA ieskatā, šāda veida apmācības ir nepieciešamas visai sabiedrībai kopumā un dažādu jomu pārstāvjiem, nesašaurinot uz profesionāļiem.

"5) Palielināti dažādu sabiedrības grupu, īpaši mazaizsargāto grupu, kas saskaras ar diskrimināciju, pārstāvniecību, saliedētību veicinoši pasākumi, kuri atbalstīti no valsts budžeta līdzekļiem."

Balstoties uz 2022.gada Labklājības ministrijas pētījumu², kur definētas vairākas sabiedrības grupas, kas saskaras ar diskrimināciju, piemēram, vecuma, etniskās piederības, seksuālās orientācijas, invaliditātes, dzimuma un dzimuma identitātes dēļ, aicinām paplašināt mazaizsargāto grupu definīciju šajā darbības rezultāta punktā, nefokusējoties tikai uz mazākumtautībām, bet arī citām strukturāli marginalizētām sabiedrības grupām, kas nav mazāk svarīgas, lai patiesi veicinātu iekļaujošu sabiedrību.

(3) 21.5. punkta rīcības plāna pasākuma aprakstu aicinām izteikt šādā redakcijā: **"Atbalstītas nevaldības organizācijas brīvprātīgā darba iniciatīvu veicināšanā un sabiedrības izglītošanā par brīvprātīgā darba nozīmi, it īpaši krīzes apstākļos, kā arī atbalstītas iniciatīvas, kas veicina visas sabiedrības saliedēšanos kopējam mērķim. Pasākuma īstenošanai - brīvprātīgā darba kustību attīstībai un koordinēšanai ar nevalstisko organizāciju starpniecību - noteikts konkrēts finansējuma apjoms vismaz 500 000 euro apmērā, atbalstot kopienai nepieciešamo darbu un uzdevumu veikšanu, investējot savu laiku un zināšanas, personīgos resursus un sniedzot tiešu labumu valsts ekonomiskajai un sociālajai attīstībai, sociālā kapitāla veidošanai."**

Saskaņā ar 21.5.punkta rīcības plāna apraksta redakciju aicinām izteikt šī punkta darbības rezultātus papildināt ar 2.puntu un izteikt šādā redakcijā: **"1) Izveidots jauns konkurss brīvprātīgā darba veicināšanai un koordinēšanai, ar nevalstisko organizāciju starpniecību, ar finansējumu vismaz 500 000 euro apmērā"**.

² Sabiedriskās domas aptauja par sabiedrības izpratni par diskriminācijas aspektiem. Pieejams <https://www.lm.gov.lv/lv/media/21354/download?attachment>

(4) 21.6. punkta rīcības plāna pasākuma aprakstu aicinām izteikt šādā redakcijā: "Organizēt diskusiju ar iesaistītajām pusēm (pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā strādājošās biedrības, to skaitā, diasporas organizācijas, un nodibinājumi, sociālie un sadarbības partneri, politiķi) par pilsoniskā un sociālā dialoga turpmāko īstenošanas ietvaru un izstrādāt tiesiskā regulējuma ietvara dokumentu par sabiedrības līdzdalību, sociālo dialogu un pilsonisko dialogu. **Īstenot un ieviest pilsonisko dialogu, lai radītu apstākļus kvalitatīvam lēmumu pieņemšanas procesam, nodrošinot interešu pārstāvības daudzveidību un līdzsvaru.**"

Ņemot vērā, ka Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam ir iekļauta politiska sociālo un pilsonisko dialogu atzīšana, papildus valdība Memoranda padomei kā pilsoniskā dialoga centrālajai platformai ir paredzējusi finansējumu 200 000 eiro apmērā ik gadu, un sociālā un pilsoniskā dialoga veicināšanai ir paredzēts finansējums no ES struktūrfondiem, LPA ieskatā, Valdības rīcības plānā ir jāparedz dialogu īstenošana, nevis "organizēt diskusiju" kā izteikts 21.6.punkta pasākuma esošajā Valdības rīcības plāna projektā.

Attiecīgi 21.6. punkta darbības rezultātus aicinām papildināt ar 3.punktu un izteikt šādā redakcijā: "**1) Noorganizēta diskusija starp iesaistītajām pusēm, panākot vienošanos par turpmāko pilsoniskā un sociālā dialoga īstenošanu; 2) Sagatavoti grozījumi Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes nolikumā, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes nolikumā un citos normatīvajos aktos pēc nepieciešamības, lai nostiprinātu un ieviestu praksē pilsonisko un sociālo dialogu; 3) atzīts un praksē ieviests sociālajam dialogam līdzvērtīgā statusā pilsoniskais dialogs, nostiprinot to Ministru kabineta Kārtības rullī, kā arī stiprināts institucionalizētais sabiedrības līdzdalības mehānisms jeb NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes darbība.**"

Padomes priekšsēdētājs

(paraksts*)

Georgs Rubenis

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu